

siyahlı kadınlar zamanı

Siyahlı Kadınlar, 1987'de, ilk Filistin İntifada'sı patlak verdiğiğinde bir protesto eylemi başlatırlar: Haftanın bir günü aynı yer ve aynı saatte şehrin merkezi bir noktasında toplanarak, siyah giysiler içinde ve ellerinde "İşgali Durdurun" yazılı siyah bir el şeklindeki dövizleriyle nöbet tutmaya başlarlar

EKİN BODUR

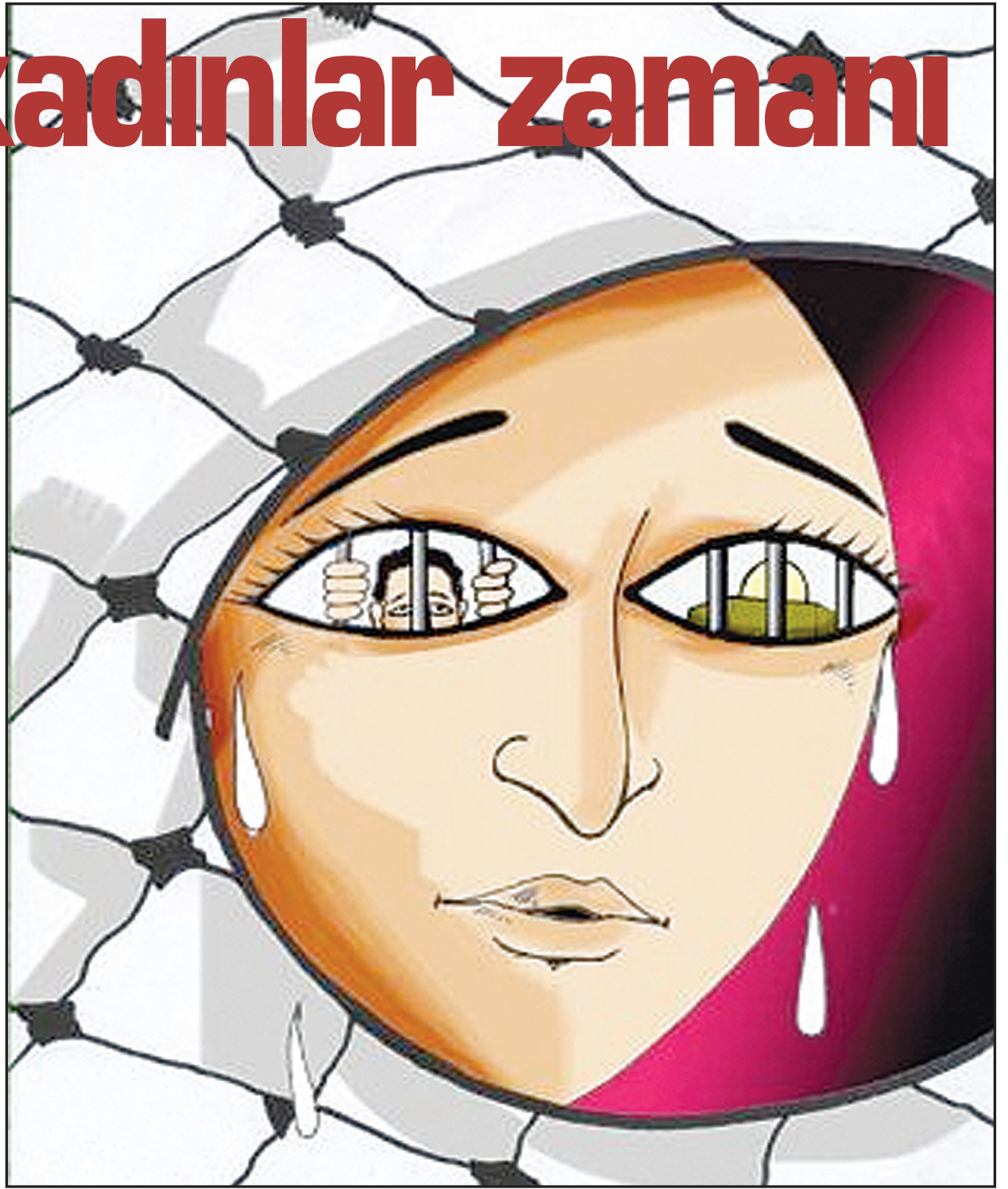
Gazze Şeridi'nden dumanlar yükseliyor, İsrail tankları Gazze içlerine doğru ilerliyor, yüzlerce ölü binlerce yaralı... Kelimeler Gazze'de tükeniyor. İşgal haberlerinin dikkat çeken bir noktası da İsrail'in sivilleri hedef aldığı ve bu durumdan da en çok "kadınlar ve çocukların" mağdur olduğunun sürekli vurgulanması. Gerçekten de İsrail'in hiçbir kural tanımaksızın sürdürdüğü kitle katliamının sivilleri, kadınları, çocukları özellikle hedef gözeterek vurması durumu savaş değil, katliam olarak nitelendirmeyi zorunlu kılıyor.

Yine de kadın politikaları cephesinden bakınca, haberlerde yer alan "kadınlar ve çocuklar" klişesi insanı düşündürüyor. Çünkü bu şekilde bir gruplandırma kadınların da tıpkı çocuklar gibi olduğu; yani savunmasız, güçsüz ve aciz bir kategori olduğu ön kabulünü içeriyor. Bu bakış açısı bir yandan kadınları savaş mekanizmasının dışında ve şiddetin yalnızca mağduru olarak konumlandırırken, bir yandan da kadın kimliğini uysalık, yumuşaklık, şefkat ve barış ile ilişkilendiriyor. Ve kadının "doğası gereği" her tür savaşa karşı olacağı söylemine zemin hazırlıyor. Bunun sonucu olarak da birçok kadın eylemliliği kadınların yalnızca kadın olmaktan kaynaklı anti-militarist vs. olacağı gibi bir varsayımdan hareketle kadınları harekete geçirmeyi hedefliyor.

Oysa tarih ve hayat, bu durumun aksini gösteren pek çok örnekle dolu. "Vatan sağ olsun" diyen şehit anneleri, militarist politikaların uygulayıcısı kadın politikacılar ilk akla gelen örnekler. Diğer taraftan, aktif mücadele yürüten pek çok kadın savaşçı, gerilla var. Örneğin, Filistin'in kurtuluş mücadelesi deyince akla gelen ilk isimlerden biri kuşkusuz elinde silahı, parmağında mermi çekirdeğinden yüzüğü ve başında poşusuyla Leyla Halid...

Peki öyleyse biz kadınlar neden savaş karşıtı eylemler yapıyoruz? Daha doğrusu, neden kadın - erkek karma yapılan eylemlerle yetinmiyoruz da, aynı kadın eylemleri örgütüyoruz işgale ve savaşa karşı? Nedir kadınların erkeklerden farklı olarak militarizmle problemi?

İçinde yaşadığımız cinsiyetçi dünyanın kadınlara biçtiği rolün bunda etkisi olmadığını söylemek aslında tam olarak doğru değil. Kadınları militarist mekanizmanın dışında ve mağduru olarak konumlandıran patriyarka, onları aynı zamanda iktidar mücadelesinin de dışına iterek militarist saldırganlığı erkekler gibi içselleştirmelerine de engel olur. Bu nedenle erkek egemen bir yapıda erkekler gibi dövüşmesi beklenmez kadınların. Mağdur konumunda ise, militarizmden doğrudan etkilenen yine kadınlardır. Kadınlar iktidarın karar mekanizmalarında olmadıkları halde, sonuçlarından en çok

etkilenenlerdir: Şiddet, taciz, tecavüz, sürgün, yoksulluk, açlık en çok kadınların hayatlarını etkiler. "Erk"i korumak için erkeklerin erkeklikleri pompalandıkça, okun sivri ucu hep kadınlara döner. Kadın, doğası gereği barışçı değildir; fakat militarizmden en çok canı yanan olduğu için savaşa ve işgale karşı her zaman söyleyecek fazladan bir sözü vardır. Gülnur Savran'ın sözleriyle "Dünyaya ezilmişlik konumundan bakmak, savaş mantığının dışına çıkmayı kolaylaştırıyor. Militarizme ve savaşa karşı mücadelede kadınların başı çekmiş olması, bu yüzden de boşuna değil."

Buradan Gazze ve kadınlara dönecek olursak, Siyahlı Kadınlar'ı anmadan geçmek mümkün değil. 1987'de, ilk Filistin İntifada'sı patlak verdiğiğinde, Arjantinli kayıp annelerinin eylemlerinden etkilenen küçük bir grup İsraili kadın bir protesto eylemi başlatırlar: Haftanın bir günü aynı yer ve aynı saatte şehrin merkezi bir noktasında toplanarak, siyah giysiler içinde ve ellerinde "İşgali Durdurun" yazılı siyah bir el şeklindeki dövizleriyle nöbet tutmaya başlarlar. İsrail'in her bir köşesinden yankı bulur kadınların sesleri ve sayıları gün geçtikçe artar. O tarihten günümüze kadar eylemleri sürer ve İtalya'dan Yugoslavya'ya savaşa, işgale ve militarizme karşı sözü olan kadınlar tarafından dünyanın çeşitli ülkelerine de yayılır. Türkiye'de de 1987'de siyahlar giymiş kadınlar, cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere uygulanan ağır koşulları protesto etmek için çeşitli illerde Siyahlı Protesto eylemleri düzenlerler ve devlet şiddetine maruz kalırlar.

Siyahlı Kadınlar kendilerini örgüt olarak değil, "Ba-

rış İçin Eylemlilik Ağı" olarak tanımlar. Buna göre savaş, işgale ve şiddete karşı olmak dünyanın her yerinde ortak temalarıdır; fakat her yerel kendi politikaları, kendi talepleri ve yöntemleriyle çıkar sokağa. "Siyahlı Kadınlar Barış İçin Eylemlilik Ağı", İsrail ve Filistin'i ziyarette gelen ve bu oluşumu kendi ülkelerine taşıyan barış aktivistleri aracılığıyla birçok ülkede yayılmaya başlar. 11 Eylül'ün akabinde Amerika'nın Afganistan'a saldırısı ve daha sonraki yıllarda Irak İşgali, Siyahlı Kadınlar'ın protesto ettikleri gündemler olur. Bugün dünyanın birçok yerinde kendi yerel örgütlenmelerini kuran aktivist kadınlar, küresel bir barış ağı olan Siyahlı Kadınlar ağıyla da ilişkilendirilir. Siyahlı Kadınların bir diğer önemli kazanımı da Barış İçin Kadın Koalisyonu adlı bir üst hareket içinde Filistinli ve İsraili kadınları Filistin'in özgürlüğü, adil bir barışın sağlanması gibi ortak talepler etrafında bir araya getirebilmiş olmasıdır.

Kuşkusuz bir örgüt olmadığı için Siyahlı Kadınlar'ın birkaç ortak talep dışında aynı politikaları savunan kadınlar olduğunu düşünmek yanlış olur. Ancak, İsrail ve Filistin açısından hem İsrail gibi bir ülkede Filistinlileri savunmak ve adil bir barış talep etmek, hem de Filistinlilerle ortak bir mücadele verebilmek anlamında cesur bir hatta yürüdüklerini teslim etmek gerekir. Kadınların sürekli savaş karşıtı eylemler örgütledikleri, anti-militarizm söylemleriyle sokağa çıktıkları Türkiye'de de İsrail'in işgaline, katliamına ve Türkiye devletinin buna karşı net bir tutum almamasına karşı biz kadınların İsrail ve Filistin'deki Siyahlı Kadınlar'a siyahlarımızı kuşanıp bir ses verme zamanımız gelmedi mi acaba?